

Zarządzenie URO.0050.320.2017.R.S
Wójta Gminy Poczesna
z dnia 13.11.2017r

w sprawie: wprowadzenia zasad zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Poczesna.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz.1875), art. 69 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 roku, poz.2077), Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 roku w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych (Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84).

Wójt Gminy Poczesna
zarządza:

§1

Wprowadzić w życie procedurę „Zarządzanie ryzykiem w Urzędzie Gminy Poczesna”, w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§2

Powołać Sekretarza Gminy na koordynatora ds. zarządzania ryzykiem.

§3

Wykonanie zarządzenia powierzyć Sekretarzowi Gminy, kierownikom komórek organizacyjnych Urzędu oraz pracownikom na samodzielnych stanowiskach.

§4

Traci moc zarządzenie nr 0151/288/10 z dnia 27.08.2010 r. w sprawie sposobu określenia celów i zadań, zarządzania ryzykiem związanym z ich realizacją, jak również oceny stopnia ich osiągnięcia.

§5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJT
mgr inż. Krzysztof Ujma

RADCA PRAWNY

Wiesława Kodak
nr wpis. OR-C-2/84

Wójta Gminy Poczesna
z dnia 13.11.2017 roku

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W URZĘDZIE GMINY POCZESNA

Rozdział I Postanowienia ogólne

Misją Urzędu Gminy jest skuteczna i sprawna realizacja zadań publicznych oraz podejmowanie działań we współpracy z partnerami publicznymi i prywatnymi na rzecz rozwoju gminy i zaspakajania potrzeb jej mieszkańców.

§1

Procedura określa zasady zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Poczesna.

§2

1. Podstawowe pojęcia:

- a) **ryzyko** – możliwość zaistnienia zdarzenia, działania lub zaniechania działania, mierzone wpływem oraz prawdopodobieństwem wystąpienia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów i zadań Urzędu;
- b) **zarządzanie ryzykiem** – proces ograniczania ryzyka poprzez jego identyfikację, ocenę wpływu i prawdopodobieństwa wystąpienia oraz racjonalny dobór mechanizmów kontrolnych;
- c) **identyfikacja ryzyka** – wskazanie możliwych zagrożeń, zdarzeń lub działań (czynników ryzyka), które mogą mieć wpływ na realizację założonych celów i zadań Urzędu;
- d) **analiza ryzyka** – przypisanie dla każdego zidentyfikowanego ryzyka prawdopodobieństwa jego wystąpienia i dokonanie oceny jego wpływu na działanie Urzędu;
- e) **prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka** - szacowana możliwość wystąpienia zdarzenia lub działania, które wpłynie na zdolność Urzędu do realizacji celów i zadań;
- f) **wpływ ryzyka** - możliwe skutki lub konsekwencje dla Urzędu takie jak: straty, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia;
- g) **reakcja na ryzyko** - podjęcie adekwatnych, skutecznych i efektywnych działań zmierzających do eliminowania i redukowania ryzyka do niezbędnego minimum;
- h) **ryzyko rezydualne** - ryzyko występujące po wprowadzeniu mechanizmów kontrolnych;
- i) **ryzyko nieodłączne** - ryzyko występujące przy braku mechanizmów kontrolnych;
- j) **mechanizmy kontrolne** - polityki, instrukcje, wytyczne, procedury, których celem jest eliminowanie i redukowanie negatywnych skutków ryzyka;

- k) **nadzór i monitorowanie ryzyka** - ciągła ocena skuteczności wprowadzonych działań;
- l) **kierownictwo Urzędu** – Wójt, Zastępca Wójta, Sekretarz Gminy, Skarbnik Gminy.

Rozdział II

Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem

§3

1. Kierownictwo Urzędu deklaruje podjęcie wszelkich działań nakierowanych na eliminowanie, jak i redukcję ryzyka do niezbędnego minimum.
2. Wsparciem dla Kierownictwa Urzędu w skutecznym zarządzaniu ryzykiem są:
  - a) kierownicy komórek organizacyjnych Urzędu oraz pracownicy na samodzielnych stanowiskach;
  - b) pracownicy Urzędu;
  - c) koordynator ds. zarządzania ryzykiem;
  - d) audytor wewnętrzny.

§4

1. Do zadań kierowników komórek organizacyjnych Urzędu oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach w procesie zarządzania ryzykiem należy:
  - a) zapoznanie podległych pracowników z procedurą zarządzania ryzykiem oraz zapewnienie formalnej możliwości zgłaszania wszelkich zmian i problemów w zakresie identyfikacji ryzyka;
  - b) określenie celów i zadań, za które ponoszą odpowiedzialność;
  - c) zidentyfikowanie ryzyk, jakie mogą zagrozić osiągnięciu tych celów i zadań;
  - d) analiza zidentyfikowanych ryzyk;
  - e) reakcja na ryzyko /zastosowanie odpowiednich mechanizmów kontrolnych/;
  - f) dokumentowanie procesu analizy i oceny ryzyka zgodnie z „Arkuszem identyfikacji i analizy ryzyka” - załącznik nr 1;
  - g) przekazanie koordynatorowi ds. zarządzania ryzykiem w/w arkusza w terminie do 31 stycznia każdego roku.
2. Do zadań pracowników Urzędu w procesie zarządzania ryzykiem należy:
  - a) zgłaszanie postrzeganych ryzyk przełożonym.
3. Do zadań koordynatora ds. zarządzania ryzykiem należy:
  - a) podnoszenie świadomości i wiedzy związanej z problematyką zarządzania ryzykiem;
  - b) analiza i weryfikacja „Arkuszy identyfikacji i analizy ryzyka” przedkładanych przez kierowników komórek organizacyjnych Urzędu oraz pracowników na samodzielnych stanowiskach;
  - c) sporządzenie urzędowego rejestru ryzyk;
  - d) sporządzenie matrycy punktowej analizy ryzyka;
  - e) przedkładanie Wójtowi raportu dotyczącego zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy Poczesna do końca marca każdego roku.
4. Audytor wewnętrzny dostarcza Wójtowi niezależną opinię o skuteczności działań pojętych w celu ograniczenia ryzyka.

Rozdział III Identyfikacja i analiza ryzyka

§5

1. W celu wypełnienia „Arkusza identyfikacji i analizy ryzyka” należy:
- a) ustalić listę głównych celów i zadań danego referatu, samodzielnego stanowiska;
  - b) przeanalizować:
    - co może pójść nie tak?
    - jakie jest tego prawdopodobieństwo?
    - co się stanie, jeśli coś pójdzie nie tak?
    - co należy zrobić, by usunąć zagrożenie?
    - co można zrobić, by zmniejszyć prawdopodobieństwo ponownego wystąpienia zagrożenia?
  - c) określić kategorie ryzyka dla każdego wskazanego celu wraz z przypisaniem czynników tego ryzyka /zgodnie z §6/;
  - d) wskazać właściciela ryzyka /pracownika/;
  - e) oszacować wagę wpływu oraz określić wagę prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka /zgodnie z zasadami podanymi w § i 8/;
  - f) dokonać oceny punktowej ryzyka na zasadach określonych w §9;
  - g) określić istniejące działania, które zostały podjęte w celu zmniejszenia danego ryzyka do akceptowanego poziomu tzw. istniejące mechanizmy kontrolne (instrukcje, procedury itp.);
  - h) określić inne (proponowane) mechanizmy kontrolne, które zmniejszą dane ryzyko do akceptowanego poziomu;
  - i) wskazać osoby odpowiedzialne za wdrożenie mechanizmów kontrolnych i określić datę ich wykonania.

§6

Kategorie (obszary) ryzyka:

1. Ryzyko działalności (operacyjne)	
Systemów informatycznych	Przykładowe ryzyka: <ul style="list-style-type: none"> - awarie systemów informatycznych, sprzętu komputerowego; - przestarzały sprzęt komputerowy; - wpływ danych z systemów (ochrona danych osobowych); - wykorzystywanie nielegalnego oprogramowania; - nieuprawniona modyfikacja danych; - niewłaściwa integracja procesów i systemów.
Reputacji	Przykładowe ryzyka: <ul style="list-style-type: none"> - negatywne opinie; - niekorzystne doniesienia medialne.
Personelu	Przykładowe ryzyka: <ul style="list-style-type: none"> - wysoka rotacja pracowników, - niewystarczająca liczba pracowników,

	<ul style="list-style-type: none"> - brak motywacji u pracowników, - brak pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje, - nierównomierne obciążenie pracą pracowników, - słaby program szkoleń, - wypadki przy pracy.
Organizacji	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieprecyzyjne określenie obowiązków; - brak formalnego powierzenia obowiązków; - nieodpowiednia struktura organizacyjna; - nieprawidłowe wydawanie decyzji; - nieterminowe załatwianie spraw; - brak regulacji wewnętrznych; - brak komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej; - brak kontroli; - rosnący poziom skarg; - brak identyfikacji nowych wymagań prawnych.
Bezpieczeństwa	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczne zapewnienie bezpieczeństwa aktywów materialnych i informacji.
2. Ryzyko finansowe	
Budżetowe	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - planowanie i realizacja dochodów i wydatków; - zbyt mały budżet; - brak płynności finansowej; - informacje o naruszeniu procedur finansowych; - niewłaściwe decyzje inwestycyjne; - wzrost kosztów inwestycji; - rosnąca liczba błędów rachunkowych; - duża liczba wykrytych nieprawidłowości podczas kontroli finansowej; - błędna sprawozdawczość finansowa.
Zamówień publicznych i zlecenia zadań publicznych	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naruszenie zasad, form lub trybu zamówień publicznych.
Odpowiedzialności	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oszustwo, kradzież, kary umowne, grzywny, odsetki karne, koszty procesowe.
Realizacja programów współfinansowanych ze środków UE	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nieprawidłowości przy wykorzystaniu środków z UE; - brak dofinansowania.
Podlegające ubezpieczeniu	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - związane ze stratami finansowymi, które mogą być przedmiotem ubezpieczenia (pożar, wypadek).
3. Ryzyko strategiczne	
Ekonomiczne	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inflacja, rynek pracy, brak zdolności do realizacji zobowiązań.
Technologiczne	<p>Przykładowe ryzyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nienadążanie za tempem/skalą zmian technologicznych

	używanych systemów.
Legislacyjne	Przykładowe ryzyka: - zmiany w ustawodawstwie krajowym i europejskim.
Środowiskowe	Przykładowe ryzyka: - zmiany norm.
Społeczne	Przykładowe ryzyka: - zmiana tendencji demograficznych.

Tabela przedstawia przykładowe kategorie ryzyka wraz z przykładami możliwych przyczyn i skutków ich wystąpienia. Tabela nie jest katalogiem zamkniętym.

§7

Sposób określenia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka - tabela punktowa prawdopodobieństwa:

Liczba punktów	Opis	Prawdopodobieństwo
1	rzadkie	0 - 20 %
2	mało prawdopodobne	21 - 40 %
3	średnie	41 - 60 %
4	prawdopodobne	61 - 80 %
5	prawie pewne	81 - 100 %

§8

Sposób określenia wpływu ryzyka - tabela punktowa wpływu:

Liczba punktów	Opis	Wpływ
1	nieznaczne	- strata finansowa < 100 PLN, - brak zakłóceń w działalności, - brak trwałej szkody, której usunięcie wymagać będzie niewielkiego nakładu czasu i zasobów, - brak doniesień prasowych.
2	małe	- strata finansowa 100 < 1.000 PLN, - niewielkie zakłócenia w działalności, - brak trwałej szkody, której usunięcie wymagać będzie pewnego nakładu czasu i zasobów, - ograniczone informacje w mediach lokalnych.
3	średnie	- strata finansowa 1.000 < 50.000 PLN, - spowoduje zakłócenia w działalności, - spowoduje szkodę, której usunięcie będzie wymagało dużego nakładu czasu i zasobów, - pewne informacje w mediach lokalnych i regionalnych.
4	poważne	- strata finansowa 50.000 < 200.000 PLN, - spowoduje brak realizacji kluczowych celów, - spowoduje znaczne zakłócenia w działalności, - spowoduje szkodę, której usunięcie będzie wymagało interwencji Kierownictwa Urzędu, - pewne informacje w mediach ogólnokrajowych.

5	katastrofalne	<ul style="list-style-type: none"> - strata finansowa > 200.000 PLN, - spowoduje brak realizacji kluczowych celów, - spowoduje zakłócenia w działalności wymagające podjęcia decyzji strategicznych przez Kierownictwo Urzędu, - spowoduje nieodwracalną szkodę, - doniesienia prasowe w całym kraju.
---	---------------	---

§9

Punktowa ocena ryzyka jest iloczynem wpływu i prawdopodobieństwa.

Rozdział IV

Postępowanie ze zidentyfikowanym ryzykiem

§10

1. Ryzyka o największym prawdopodobieństwie wystąpienia i największym wpływie na komórkę organizacyjną Urzędu (najwyższy iloczyn) należy objąć szczególnym nadzorem.
2. W przypadku zidentyfikowania ryzyka w przedziale punktowym:
  - a) 15-25 punktów - decyzję o sposobie postępowania ze zidentyfikowanym ryzykiem podejmuje Wójt;
  - b) 1-12 punktów - decyzje o sposobie postępowania ze zidentyfikowanym ryzykiem podejmuje kierownik, pracownik na samodzielnym stanowisku.

Załącznik nr 1
do Procedury zarządzania ryzykiem
w Urzędzie Gminy Poczesna

ARKUSZ IDENTYFIKACJI I ANALIZY RYZYKA

Lp.	Główne cele i zadania referatu/ samodzielnego stanowiska	Kategoria ryzyka /wraz z podaniem opisu/	Właściciel ryzyka /pracownik/	Wpływ /liczba punktów/	Prawdopodobieństwo wystąpienia /liczba punktów/	Punktowa ocena ryzyka	Istniejący mechanizm kontrolny	Proponowany mechanizm kontrolny /wymagane działania/	Osoba odpowiedzialna za wdrożenie mechanizmu kontrolnego wraz z datą wykonania
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

.....
data i podpis kierownika/specjalisty

.....
Nazwa referatu/samodzielnego stanowiska